

KLAGANDE

1. Jaktkritikerna, 802441-4370

[Redacted]

2. [Redacted]

[Redacted]

MOTPART

Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västmanlands läns beslut den 17 december 2018,
dnr 218-6637-18

SAKEN

Licensjakt efter lodjur enligt jaktförordningen (1987: 905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar [Redacted] överklagande.

Förvaltningsrätten avvisar Jaktkritikernas yrkanden om att ålägga länsstyrelsen att vidta åtgärder.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västmanlands län har beslutat om licensjakt efter högst två (2) lodjur i Västmanlands län. I beslutet anges att jakten får bedrivas under tiden 1 mars till och med den 31 mars 2019, eller till dess att jakten avlyses. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad [REDACTED] anför

[REDACTED] överklagar beslutet och yrkar att det ska upphävas. Han anför i huvudsak följande. Den beslutade jakten är inte förenlig med art- och habitatdirektivet. Jakt efter lodjur får endast ske mycket restriktivt och några skäl för att medge jakt har inte framkommit i beslutet. Jakt medför lidande för djuren och djurplågeri är ett brott. Han har talerätt för att lodjuren tillhör den svenska faunan och som medborgare i Sverige är de allmänna intressena något som angår honom.

Vad Jaktkritikerna anför

Jaktkritikerna överklagar beslutet och yrkar:

- att beslutet ska upphävas
- att all hundanvändning för att förfölja och jaga lodjur ska förbjudas, särskild de plott- och stövartyper som införts i Sverige under 2000 talet.
- att veterinär och djurvälståndsexpertis ska utfärda ett yttrande om hundjakt efter just lodjur utifrån en särskild bedömning av den nya typen av s.k. plotthund.
- att länsstyrelsen i detalj ska beskriva hur 27 § jaktlagen ska tolkas vad gäller de nya jakthundstyperna och hur 5 § i djurskyddslagen ska tolkas om överansträngning av djur avseende lodjur.

- att spårning med motorfordon inte ska tillåtas och att det ska vara förbjudet att söka efter lodjursspår med hjälp av motorfordon före den 1 mars samt att medföra vapen vid sökning från motorfordon.

Jaktkritikerna anför i huvudsak följande. Jakten är inte förenlig med förbudet att fånga och döda lodjur och störa dem under deras parnings- och uppfödningstid. Jakttiden sammanfaller med lodjurens brunstperiod och en period då lodjursungarna fortfarande är beroende av föräldradjuren. Inom EU kommissionen pågår en översyn över hur Sverige förhållit sig till art- och habitatdirektivet. Det förslag som EU kommissionen lagt fram är ett försök att förmå Sverige att följa intentionerna i art- och habitatdirektivet. EU kommissionen har ändrat sina riktlinjer för statligt stöd inom jordbrukssektorn som gör det möjligt för medlemsstaterna att bevilja full ersättning till jordbrukare för skador som är orsakade av fridlysta djur. Ändringarna möjliggör ersättning till exempelvis uppförande av elstängsel eller förvärv av boskapsvaktande hundar. Genom förbättrade och generösare ersättningsregler finns det alltså annan lämplig lösning. Länsstyrelsen kan redan nu uppmärksamma granskningen av artskyddet genom att detta år utsluta jakt på en så känslig art som lodjur.

Undantaget från det strikta skyddssystemet för lodjur kan inte tillämpas genom licensjakt eftersom upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde inte är tydligt belagt. Forskning visar att lodjuren behöver vara närmare 3 000 för att uppnå gynnsam bevarandestatus eftersom utbytet mellan den Svenska och den östra populationen är minimal. Den svenska lodjursstammen innehåller en låg grad av genetisk variation. Genom årliga beslut om licensjakt ligger lodjurspopulationen på gränsen till miniminivån för gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har angett i sitt beslut att det skett en ökning med en familjegrupp avseende lodjurens population vid en jämförelse med tidigare år. Uppgifterna är felaktiga och

lodjurspopulationen har minskat med en familjegrupp under samma period. Det är i Norge det skett en ökning av familjegrupp av lodjur. Den illegala jakten är inte inräknad i det svenska lodjursbeståndet och beräknas uppgå till närmare 15 procent. Då finns inte utrymme för licensjakt. Länsstyrelsen har inte i beslutet klarlagt att det inte finns annan lämplig lösning. De senaste tio åren har 26 hundar dödats av lodjur medan 155 hundar skjutits av jägarna själva under jakt vid samma period. År 2011 fanns 225 449 får i mellersta Sverige varav endast 85 angreps av lodjur

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra beslutet.

RÄTTSLIG REGLERING

Bestämmelser

Av 23 c § jaktförordningen framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. lodjur ska kunna tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt

motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Talerätt för enskilda

Länsstyrelsens beslut gäller licensjakt efter lodjur enligt jaktförordningen. Varken jaktlagen (1987: 259) eller jaktförordningen innehåller några bestämmelser om vem som kan överklaga länsstyrelsens beslut. I sådant fall gäller de allmänna reglerna i 41- 42 §§ förvaltningslagen (2017:900) av vilka framgår att ett beslut får överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot.

██████████ har överklagat länsstyrelsens beslut. Någon allmän klagorätt för var och en som är missnöjd med ett beslut erkänns inte av den svenska rättsordningen. En förutsättning för att annan än den som har varit part hos beslutsmyndigheten ska ha talerätt är att klaganden kan åberopa ett intresse som det är möjligt att beakta vid sakens prövning (jfr HFD 2012 ref. 24).

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte har framkommit att det överklagade beslutet påverkar ██████████ rättsställning eller berör ett intresse som erkänts av rättsordningen i den mening att hans intresse är ett sådant som kan beaktas vid sakens prövning. Inte heller i övrigt har framkommit

något som visar att [REDACTED] är berörd av länsstyrelsens beslut på ett sådant sätt att han har rätt att överklaga beslutet. [REDACTED] överklagande ska därför avvisas.

Krav på åtgärder från länsstyrelsen

Jaktkritikerna har yrkat att veterinär och djurvälståndsexpertis ska utfärda ett yttrande om hundjakt efter just lodjur utifrån en särskild bedömning av den nya typen av plotthund. Att länsstyrelsen i detalj ska beskriva hur 27 § jaktlagen ska tolkas vad gäller de nya jakthundstyperna och hur 5 § i djurskyddslagen ska tolkas om överansträngning av djur avseende lodjur. Eftersom de yrkanden Jaktkritikerna framställt enligt ovan inte tagits upp i länsstyrelsens beslut kan dessa frågor inte prövas av förvaltningsrätten inom ramen för detta mål. Jaktkritikernas yrkanden om krav på åtgärder från länsstyrelsen ska därför avvisas.

Förutsättningar för licensjakt efter lodjur

Enligt bilaga 4 till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet. Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i rättsfallet HFD 2016 ref 89 funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsregeln i 16.1 e i art- och habitatdirektivet. Mot den bakgrunden finner förvaltningsrätten att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Syftet med den beslutade jakten och annan lämplig lösning

Till skillnad från när det är frågan om skyddsjakt så finns det varken i 23 c § jaktförordningen eller artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet något särskilt syfte angivet som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning eller om undantaget från skydd mot jakt är proportionerligt måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Vid prövningen av undantag från det strikta skyddssystemet får det anses

ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se HFD 2016 ref. 89 och Kammarrätten i Stockholms dom den 14 november 2014 i mål nr 3273-13).

Förvaltningsrätten tar därmed ställning till om de syften som länsstyrelsen har angett i sitt beslut till stöd för licensjakten på två (2) lodjur är acceptabelt i sig.

I beslutet anger länsstyrelsen att syftet med licensjakten är att stabilisera lodjurspopulationen inom länets beslutade förvaltningsmål. Länsstyrelsen avser att förbättra möjligheten för samexistens mellan människa och rovdjur samt skapa förutsättningar för en fortsatt hållbar lodjursförvaltning. Detta i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik”. Att med god marginal ligga över minimivån och tillåta en selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur ligger i linje med länsstyrelsens beslutade förvaltningsmål.

Förvaltningsrätten anser att det syfte som anges är acceptabelt och att licensjakt får anses vara ändamålsenligt i förhållande till angivet syfte. Utifrån den beskrivning av förekomst av lodjur i länet och andra möjligheter att uppnå syftet, som anges i beslutet finner förvaltningsrätten att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt.

Gynnsam bevarandestatus

En av förutsättningarna för att licensjakt ska kunna beviljas enligt jaktförordningen är, som nämnts ovan, att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. Jaktkritikerna har ifrågasatt huruvida lodjursstammen i Sverige har en gynnsam bevarandestatus.

Naturvårdsverket uttalar i Nationell förvaltningsplan för lodjur under perioden 2014-2019, justerad version januari 2016, bl.a. följande. Det är ett regionalt ansvar att bedöma utrymmet för licensjakt i länet. Det är av stor vikt att beakta att länet ligger över miniminivån samt det nationella referensvärdet i syfte att säkerställa att det inte äventyras. Den licensjakt som beslutas av länen får således inte innebära att antalet lodjursindivider i Sverige understiger det beslutade referensvärdet för lodjur. De regionala miniminivåerna är en fördelning av det nationella referensvärdet och är den lägsta nivå som förvaltningen i länet ska syfta till att upprätthålla (s. 33).

Det nationella referensvärdet för lodjur har fastställts till 870 individer. Populationsberäkningar utifrån Naturvårdsverkets senaste inventering av lodjur vintern 2017/18 visar att det finns cirka 1 202 lodjur i Sverige.

För det mellersta rovdjursförvaltningsområdet, som Västmanland tillhör har Naturvårdsverket fastställt en miniminivå för lodjur på 62 årliga föryngringar. Vid den senaste inventeringen i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet kvalitetssäkrades 75,5 familjegrupper. För Västmanlands län har Naturvårdsverket fattat beslut om en miniminivå om tre lodjursföryngringar. I Västmanlands län fanns det utifrån senaste inventeringsresultatet fem läns-egna familjegrupper vilket motsvarar 27 lodjur spridda över hela länet. Länsstyrelsen har bedömt att ett jaktuttag om två lodjur medför att lodjurspopulationen kommer att hamna mellan fyra till fem familjegrupper i enlighet med förvaltningsplanen.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta angivna inventeringssuppgifter, vilka måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten på lodjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Förvaltningsrätten konstaterar att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna.

Länsstyrelsen har också i sitt beslut redogjort för hur man kommit fram till den beslutade kvoten. I den beskrivningen har man fört ett resonemang i vilket man visar att man tagit hänsyn till olika faktorer som påverkar lodjurstammens storlek och vilken effekt det beslutade jaktuttaget kan förväntas få i förhållande till möjligheten att fortsatt upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för arten. Av det överklagade beslutet framgår även att det finns ett visst utrymme för skyddsjakt om behov skulle uppstå samt att trenden visar på en uppgång av länets lodjurspopulation.

Förvaltningsrätten bedömer därför att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos lodjurets bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken regionalt eller nationellt. Det har inte framkommit något som visar att lodjurstammen är genetiskt sårbar eller att nu beslutad licensjakt på annat sätt riskerar lodjurstammens sammansättning. Förvaltningsrätten finner därför att jakten är lämplig med hänsyn till lodjurstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

Det överklagade beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar. I beslutet finns krav på att jaktledaren kontinuerligt håller sig uppdaterad om den återstående tilldelningen.

Beslutet innefattar också en rad villkor för lodjursjakten som i huvudsak motsvarar de villkor som slås fast i Naturvårdsverkets författningsamling 2014:25 om föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

Förvaltningsrätten bedömer mot denna bakgrund att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur uppfyller kraven om såväl selektivitet som jakt under strängt kontrollerade förhållanden.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att länsstyrelsen har grund för sitt beslut om licensjakt efter högst två (2) lodjur eftersom samtliga kriterier för licensjakt bedöms vara uppfyllda. Den beslutade licensjakten bedöms vara proportionerlig i förhållande till lododjursstammens storlek och sammansättning samt med hänsyn till de syften som angetts för jakten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR 03).

[REDACTED]

[REDACTED]

rådman

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] deltagit.

Målet har föredragits av [REDACTED]

Avdelningen för naturvård
Viltförvaltning

Beslut om licensjakt efter lodjur i Västmanlands län 2019

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med villkor, om licensjakt efter högst två (2) lodjur i Västmanlands län 2019 med stöd av 23 d § jaktförordningen (1987:905).

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Villkor för licensjakten

Jakttid

Jakt får bedrivas från och med den 1 mars 2019 till och med den 31 mars 2019 eller till dess Länsstyrelsen avlyser jakten.

Tilldelning och jaktområde

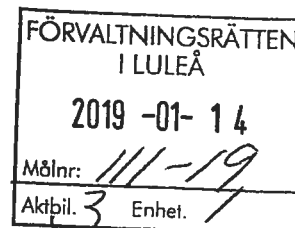
Jaktområde: Omfattar Västmanlands län norr om E18, se karta (bilaga 1).
Jakt får endast ske inom angivet område och i enlighet med villkoren i detta beslut.

Tilldelning: Högst två (2) lodjur får fällas totalt inom jaktområdet.
Alla lodjur får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet, eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen samt på hemsidan (www.lansstyrelsen.se/Vastmanland).

Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur (NFS 2010:15) samt Naturvårdsverkets beslut (NV-04673-18) om Överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län.

Söka efter spår

För att söka efter lodjursspår får motordrivet fordon användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder, om fordonet färdas på väg som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000 enligt 21 § jaktförordningen.

Detta undantag innebär att sökande längs med väg får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Rätt att bedriva jakt

Den som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut får bedriva jakt efter lodjur i området. Detta förutsätter att hans/hennes jakträtt omfattar jakt efter lodjur.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister.

Hundanvändning

Högst två hundar som förföljer ett och samma lodjur får används samtidigt. Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik enligt 27 § jaktlagen (1987:259) och att all hundanvändning ska präglas av detta. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen (1988:534) som säger att djur inte får överansträngas.

Jaktledarens ansvar

1. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd innan varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.
2. Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.
3. Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt eller påskjutet lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5b § jaktförordningen.
4. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

5. Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av lodjur, uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta med stöd och endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
6. Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.
7. Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.
8. Jaktledaren ska minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakt efter lodjur bedrivs.
Telefonnummer till Länsstyrelsens meddelandetelefon: **010-224 93 95**
9. Jaktledaren ska veta vilka föreskrifter beträffande jakt som gäller inom naturreservat i jaktområdet.

Övrigt

Jaktledaren ska underlätta för besiktningspersonalen efter det att ett lodjur fällts, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

Hantering av fällt eller påskjutet lodjur

Anmälan av fällt eller påskjutet lodjur

1. Den som påskjutit lodjur ska anmäla detta till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag i enlighet med bestämmelserna i 5 b § jaktförordningen.
2. När ett lodjur påskjutits, och den inte blir kvar på platsen, får endast sådan jakt som syftar till att fälla det påskjutna lodjuret bedrivas inom det område som jaktledaren ansvarar för. Licensjakten i övrigt får återupptas först efter medgivande från Länsstyrelsen.
3. Den som påskjutit lodjur ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att platsundersökning genomförs för att säkerställa om lodjuret är skadat eller ej, samt för att spår på skottplats och fallplats ej förstörs.
4. Den som påskjutit lodjur ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att lodjuret är oskadat. Eftersök ska genomföras tills dess:
 - a) djuret påträffats dött,
 - b) djuret påträffats skadat och avlivats,

- c) kulans anslags- eller nedslagsplats är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats, eller
- d) djuret inte kan påträffas.
5. Jaktledaren ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningspersonal.
6. Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningspersonal redovisa hur platsundersökning och eftersök genomförts samt dokumentera dessa åtgärder på blankett som besiktningspersonalen tillhandahåller.
7. Om skadeskjutet lodjur inte anträffats ska tillgängligt material såsom blod, hår eller spillning från det skadade djuret samlas för DNA-analys, enligt besiktningspersonalens instruktioner.

Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:

- skyttens och jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
- var djuret fällts eller påskjutits (plats som går att återfinna på karta, alternativt koordinater)
- om möjligt djurets kön

Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske *snarast, senast inom en timme efter fällt eller påskjutet lodjur.*

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: **010-2249302**

Påskjutning definieras enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur enligt följande: Skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts.

För meddelande om återstående tilldelning, ring: **010-2249395** (telefonsvarare)

I samband med anmälan om fällt lodjur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Besiktning av fällt lodjur

1. Länsstyrelsens besiktningsmän ska besiktiga samtliga fällda djur.
2. Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningspersonal.
3. Om Länsstyrelsen så begär ska skottplats och fallplats omgående uppvisas.
4. Besiktningspersonal fyller tillsammans med skytten i de blanketter för fällt lodjur som Länsstyrelsen tillhandahåller.

Avräkning av påskjutet lodjur

Påskjutet lodjur ska avräknas såvida inte kulans anslags- eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats, eller om det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att lodjuret inte skadats.

Fälls lodjur med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt efter lodjur är tillåten, ska dessa djur inte avräknas licenstilldelningen.

Hantering av skinn och kropp från fällt lodjur

Skinn från fällt lodjur tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningspersonal har tagit ett hudprov (ca 1x3 cm) från fällt djur. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.
- flådd kropp inklusive huvud överlämnas till Länsstyrelsen enligt överenskommelse med besiktningspersonal.
- jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Skinnet ska märkas med transponder (mikrochip) av besiktningspersonal vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningspersonalen tillhandahåller. Länsstyrelsens besiktningspersonal ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA. Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar och penisben ska medfölja kroppen.

Försäljning av lodjursskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av lodjur, lodjursskinn eller andra delar av lodjur, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur

skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket efter ansökan meddela undantag från detta förbud.

Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Beskrivning av ärendet

Utbredning, inventeringar och tillväxt

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringen regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (ändrade genom Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:01 och NFS 2012:12), samt tillhörande instruktioner och faktablad.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2017/2018 fanns 262 familjegrupper av lodjur i Skandinavien. Detta är en knapp ökning med 1 familjegrupp jämfört med 2016/2017. Av familjegrupperna återfanns 57,5 i Norge och 204,5 i Sverige. Baserat på antalet familjegrupper beräknas den svenska delen av populationen omfatta ca 1 202 djur. De 262 familjegrupperna i Skandinavien motsvarar en population av omkring 1 542 lodjur. I Mellersta rovdjursförvaltningsområdet inventerades 75,5 familjegrupper. Det totala antalet lodjur får man genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor. För Mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna cirka 5,48–6,24 (Viltskadecenter - Tovmo m. fl. *Inventering av lodjur 2018*) lodjur per familjegrupp beroende på biogeografisk region.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renskötseområdet och av bytestillgången i Mellansverige. Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömer i sin proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling och bevarandestatus för lodjur

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik beslutades i stora drag av riksdagen 2001, efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal

att de långsiktigt fanns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191), där det bl.a. föreslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt ska tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Riksdagen beslutade också i enlighet med regeringens proposition om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Angående lodjur hade regeringen föreslagit att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1000 individer och att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

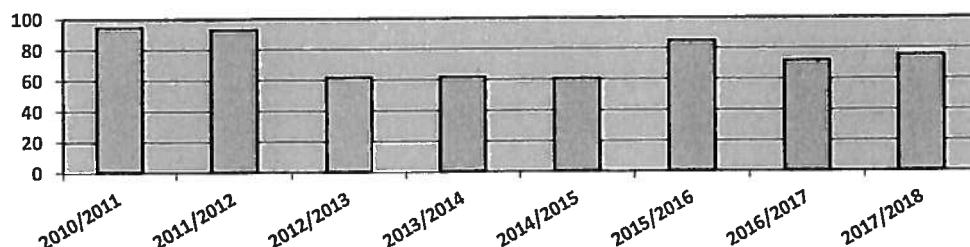
Den 16 december 2013 tog Naturvårdsverket ställning till referensvärdena för björn, järv, lodjur och varg (NV-09661-12) inom ramen för rapporteringen enligt Artikel 17 i Art- och habitatdirektivet. När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige, fördelade på de biogeografiska områdena Alpin (140 individer) och Boreal (730 individer). Naturvårdsverket bedömde att livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är bra och att bevarandestatusen är gynnsam.

Lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men beror också på att det vissa år är svårare att inventera, på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer. I Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visats ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen kan utvecklas i området.

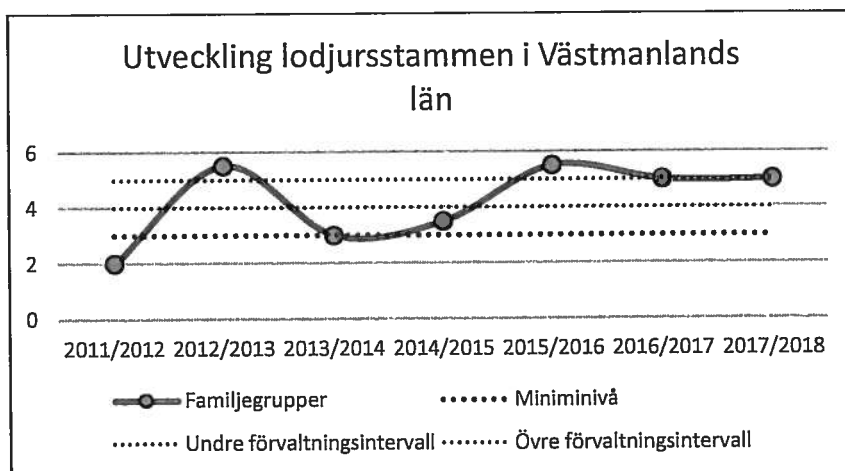
Enligt Viltskadecenters *Inventering av lodjur 2018* konstaterades 75,5 familjegrupper av lodjur i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet under inventeringssäsongen 2017/2018. Det bekräftades samma säsong 95 familjegrupper i Norra- och 34 i Södra rovdjursförvaltningsområdet. Halva familjegrupper uppstår när en familjegrupp rör sig över länsgränser och därmed delas mellan olika län. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV- 00552-14).

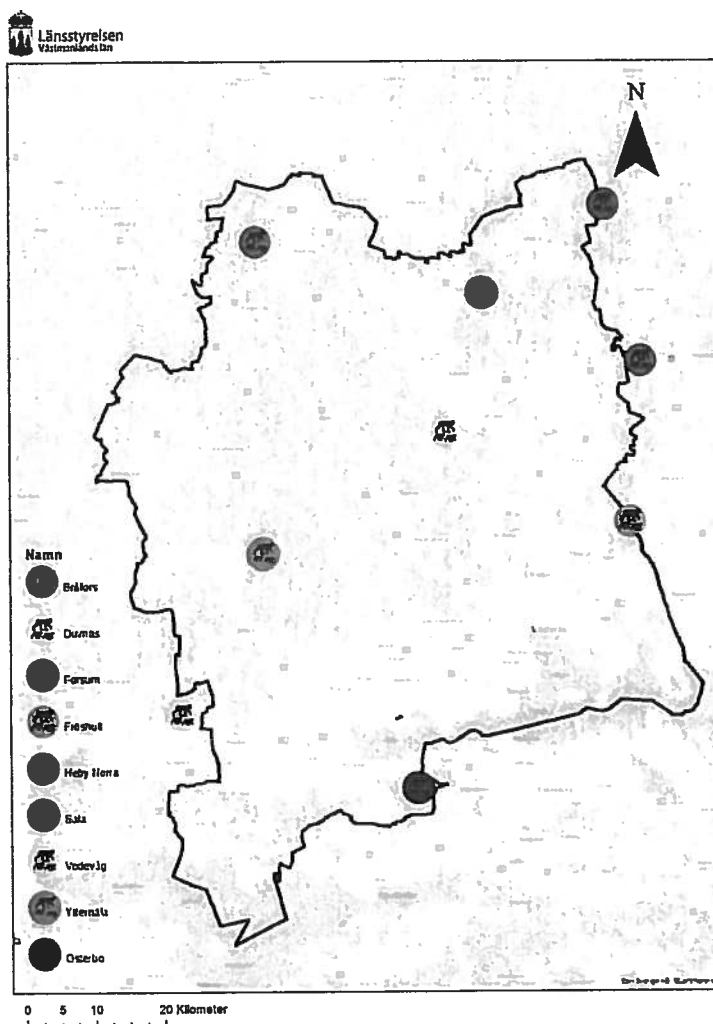
Figur 1: Antalet lodjursföryngringar i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011–2017.

Lodjur i Västmanlands län

Antalet konstaterade familjegrupper i Västmanlands län har de senaste åren varierat (figur 2). Familjegrupper kan grovt omräknas till antal individer. Inventeringsresultatet från 2017/2018 visar att antalet familjegrupper är 5 vilket motsvarar en population på cirka 27 lodjur. Familjegrupperna förekom 2017/2018 i hela länet (figur 3).

Figur 2. Resultatet av lodjursinventeringen i Västmanlands län under perioden 2011/2012 till 2017/2018. Länets förvaltningsintervall är av Viltförvaltningsdelegationen satt till 4-5 föryngringar per år (svartstreckade linjer). Miniminivån i länet motsvarar 3 föryngringar (röd streckad linje).

Figur 3. Lodjur finns spridda i stora delar av Västmanlands län. Kartan visar inventeringsresultaten från säsongen 2017/18.

Bestämmelser som beslutet grundas på

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde.

Rovdjursförvaltningsområdena är indelade enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn.

Enligt beslut (NV-04673-18) delegerar Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller till och med den 15 april 2019.

Vid beslut om licensjakt efter lodjur gäller Naturvårdsverket föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur (NFS 2010:15).

Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur återfinns i bilaga 4 a såsom en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Riktlinjer för förvaltningen av stora rovdjur

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bl.a. följande om möjligheterna till jakt:

"från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och

jaktperioder, samt noggrann åttlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”

Länsstyrelsens motivering

Möjligheten att medge licensjakt efter lodjur är starkt begränsad och jakt kan endast ske om det finns stöd. Beslut om licensjakt är ett undantag från ett strikt skydd och därför är möjligheten att medge licensjakt efter lodjur starkt begränsad. Jakt kan endast ske om det finns stöd i något av de undantag som finns reglerat enligt ovan.

Syfte med jakten och strategi att uppnå syftet

Syftet med att besluta om licensjakt i Västmanlands län är att stabilisera populationen inom länets beslutade förvaltningsmål. Detta för att skapa förutsättningar för en fortsatt hållbar lodjursförvaltning, förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Syftet står i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik”. Enligt propositionen är det mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen.

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Helheten är alltigenom beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Förtroendet för förvaltningen är därför enligt Länsstyrelsens bedömning en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus i Sverige och i Västmanlands län på lång sikt.

Den regionala förvaltningsplanen för rovdjur i Västmanlands län, antagen av Viltförvaltningsdelegationen den 13 november 2014 (dnr 218-5656-14), samt den av Vilt-förvaltningsdelegationen beslutade förvaltningsnivån för lodjur, beslut från den 13 november 2014 (dnr 218-5656-14), är regionalt betydelsefulla dokument för rovdjursförvaltningen i länet. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för rovdjurs-, och här specifikt lodjursförvaltningen, är att verkställa den regionalt beslutade förvaltningsnivån, uttryckt i ett intervall om 4-5 föryngringar i Västmanlands län. Att med god marginal ligga över miniminivån och tillåta en selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur bedömer Länsstyrelsen ligga i linje med länets beslutade förvaltningsmål.

Socioekonomiska konsekvenser

Förekomst av rovdjur kan leda till både negativa och positiva socioekonomiska effekter. Det samlade rovdjurstrycket ökar på många platser i landet idag. Socioekonomiska aspekter i rovdjursförvaltningen utgår från rovdjurens sociala och ekonomiska påverkan på förutsättningar för människors verksamhet och

vardag. Det kan innebära kostnader och nyttor med avseende på rovdjursförekomst, exempelvis rovdjursturism och rovdjursjakt, skador med konsekvenser för olika näringar, människors rädsla för rovdjur och rovdjurens påverkan på natur- och kulturvärden så som löshunds jakt och fåbodus bruk.

Skador på tamdjur, främst får och hundar, i länet som orsakas av lodjur är få och antalet varierar från år till år. På sikt kan en växande lodjursstam leda till ett ökat behov av skydds jakt eftersom risken för skador kan komma att öka. Detta i sin tur leder till höga kostnader för samhället, minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress, vilket kan resultera i en ökad motsättning mellan den beslutade förvaltningen och ortsbefolkningen som följd.

I länets förvaltningsplan tas ansvar för såväl lodjurets långsiktiga överlevnad i länet samt artens samexistens med människorna i länet. Detta återspeglas även i de förvaltningsmål som återfinns i förvaltningsplanen. Länsstyrelsen har genom sin förvaltning ambitionen att bibehålla en fortsatt hög acceptans för lodjur och det är därför viktigt att den regionala förvaltningsplanen verkställs.

Annan lämplig lösning

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen i största möjliga utsträckning med andra åtgärder som bidrag till förebyggande insatser, ersättningar vid skador, skydds jakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

För att uppnå syftet med att stabilisera populationen inom förvaltningsintervallet anser Länsstyrelsen att ingen annan lämplig lösning än licensjakt finns. Andra tänkbara lösningar för att uppnå syftet skulle kunna vara flytt eller sterilisering av lodjur. Länsstyrelsen anser att ingen av dessa lösningar är lämpliga.

Gynnsam bevarandestatus

Det uttag av lodjur som, vid licensjakt, sammanlagt planeras fällas i mellersta rovdjursförvaltningsområdet bedöms inte riskera rovdjursförvaltningsområdets miniminivå på 62 föryngringar och därmed inte lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för lodjur. För Västmanlands del är miniminivån 3 lodjursföryngringar.

I Västmanlands län fanns det utifrån det senaste inventeringsresultatet 5 länsegna familjegrupper, vilket motsvarar cirka 27 lodjur, spridda över hela länet (se figur 3). Länsstyrelsen bedömer att ett uttag av 2 lodjur under licensjakt kommer få lodjurspopulationen att hamna mellan 4-5 familjegrupper i enlighet med förvaltningsplanen. Licensjakten kommer därmed inte långsiktigt påverka länets lodjurspopulation i någon större utsträckning. Länsstyrelsen bedömer vidare att det finns utrymme för skydds jakt om behovet skulle uppstå, baserat på förra årets inventering och att trenden visar på en uppgång av länets lodjurspopulation.

Samverkan mellan Länsstyrelserna

I enlighet med propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (Prop. 2012/13:191) har länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverket beslut om miniminivåer för lodjur (NV-04673-18), respektive läns förvaltningsplaner, samt gällande författningar.

Licensjaktens omfattning i Västmanlands län

Årets jaktuttag om totalt 2 lodjur bedöms av Länsstyrelsen vara rimligt med hänsyn till samtliga ovanstående faktorer. Vid bedömning av möjligt jaktuttag i Västmanlands län har hänsyn tagits till hur stor andel av lodjursstammen som finns i Västmanland och att jaktuttaget inte ska försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Vidare har Länsstyrelsen utgått från en försiktighetsprincip som både tillåter eventuell skydds jakt efter problematiska individer samt medger ett utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation.

I bedömningen ingår också att risken för underbeskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka lodjurets gynnsamma bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget för kommande förvaltningsbeslut. I och med genomförandet och utvärdering av kommande års licensjakter kommer kunskapen att öka och de osäkerheter som finns att minska. Detta är vedertagen metodik inom all viltförvaltning.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur kan medges för att det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera lodjursstammen och samtidigt sträva mot länets beslutade förvaltningsnivå. Jakt som ett inslag i beståndsförvaltning av de stora rovdjuren kan därmed minska den negativa påverkan som rovdjuren kan utgöra mot en traditionell livsstil och därigenom inverka på landsbygdens utveckling i stort. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet såväl som i Västmanlands län att med fortsatt god marginal förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde.

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut.

Länsstyrelsen beslutar därför om licensjakt efter lodjur i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Information

Jakttid

Lodjur får enligt 9 § jaktförordningen jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Krav på eftersökshund

Vid jakt efter lodjur ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket jaktförordningen.

Tillåtna jaktmedel

I 6, 11, 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är tillåtna vid jakt efter lodjur.

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna samt rekreationssökande allmänhet.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom 10 dagar i Post och inrikes tidningar. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västmanland, Västra ringvägen 1, Västerås samt på Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/vastmanland

Du kan överklaga beslutet

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Luleå, se bilaga 2.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef [REDACTED] som beslutande och vilthandläggare [REDACTED] som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vilthandläggare [REDACTED] deltagit.

För information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Bilagor:

Bilaga 1: Karta över jaktområde

Bilaga 2: Hur man överklagar

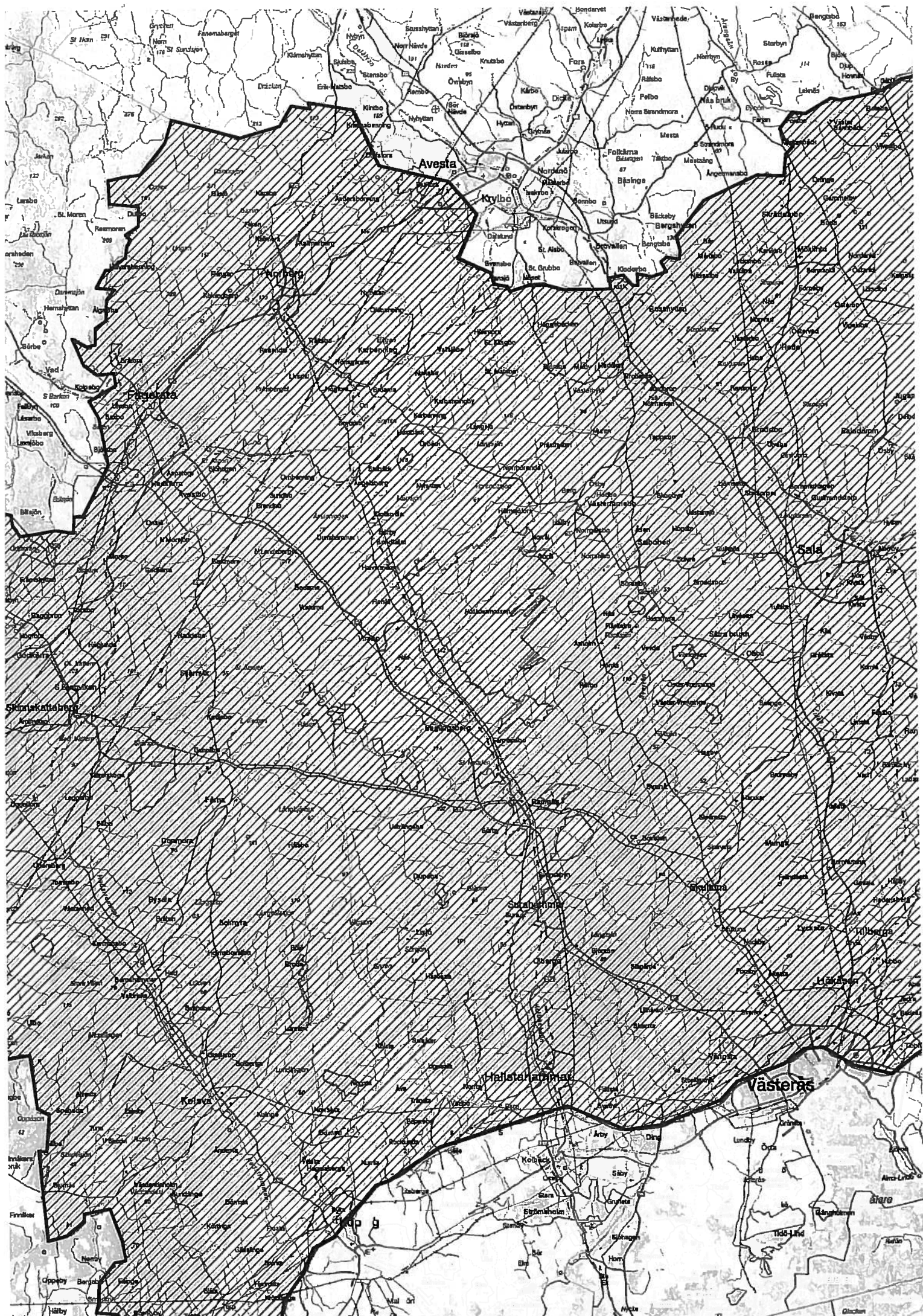
Kopia till:

Viltförvaltningsdelegationen i Västmanlands län

Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Naturvårdsverket

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Hur räknar vi ut tiden?

Sista dagen för överklagande är exakt 3 veckor från den veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen för överklagande är en helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.